

FILM SZÍNHÁZ MUZSIKA

1961 MAR 24.

A kisasztal mellett...

Lesz vagy születik? Ezt kérdezzük, félig tréfásan, Sita Flóriántól, egyik Kossuth-díjasunktól, aki a pesterzsébeti Vasas Művelődési Ház — a „Csili” — igazgatójaként sok éven át kifejtett eredményes munkájáért kapta a nagy kitüntetést. Születni nem volt elég! Mert mi lehetett ugyan a Héthalom köztségben született, szegény parasztyerekből? Hat esztendőskorában szedhette Schlossberger uradalmában a répabogarat, tizért egy fillérrel fizettek. Az acatolásnál kaphatott ötven fillér napszámot. Kellott az a gyerek-megkereste kis pénz is! Tanulni? Azt szeretett volna inkább, de úgy hozta a sors, hogy csak tizenkét éves fejjel, 1932-ben iratkozhatott be Gyöngyösön a polgáriba; bátyja segítette, aki ott szabóskodott. Persze, dolgozott az iskola mellett is, például kaptafa készítőknél; aztán sorkosztos is volt, házitanióskodott. Tanulni, tanulni: minél többet! De nehéz volt így!

S még nehezebb Pesten, ahol később, a maga erejéből beiratkozott kereskedelmibe; közben nyomdai segédmunkától hősöprésg mindent vállalt. 1941-ben, a többiekkel együtt nem tudott érettségizni, nem volt meg rá a kellő pénz. Nyáron a Földtani Intézetnél segédmunkáskodott, őszre aztán összegyűjt a vizsgadíj, érettségizhetett — a póterettségizőkkel. Be is hívták nemsokára katonának.

Mint oly sokéba, az ő életébe is a folszabadulás hozta meg a fordulatot, a lehetőséget, hogy aki születése után megért már huszonöt évet, immár lehessen valaki! Csakhamar a VIII. kerületi pártszervezet kultúrgárdájában dolgozik. Később a Ganzban; 1949-ben függetlenített kultúrfelelős lett, ott volt 1953-ig, majd a Vasas Szakszervezet kultúrosztályára került...

— De nem szerettem az írodát! —

Ami volt, ami van és ami lesz...

BESZÉLGETÉS SZITA FLÓRIÁNNAL

mondja, és most sem ült az íróasztalhoz, hiába van neki! Nem asztal mellől kell végezni ezt a fajta munkát!

— Örömmel vettem tehát, amikor 1954. májusában kineveztek ide. Először az öregeket kerestem föl, akik joggal zsörtölődtek, hogy évekig „elvétték tőlük az otthont”. Tudniillik a SZOT Együttes székháza volt az épület 1948 után.

Megvolt az öröm, hogy elindulhat a művelődési ház munkája. Először per sze ök jöttek, az öregek! Emlékszem, itt kinn ültek, a kapunál, a vasrudon, akár a fecskék — a nyugdíjasok. Velük kezdtük el a könyvtárat. Kevés könyv volt, azokat is át kellett nézni. De kaptunk a Vasas Szakszervezettől is, a megszűnt SZOT Együtttestől is. Jókai-sorozatunk több is volt tán, mint a Szabó Ervin Könyvtárnak!

— Aztán jöttek a gyerekek, segíteni! Rollerverseny volt kint, az utcán, az ablakok alatt, óriási ricsajjal. Kiszóltunk nekik, hogy lesz mesekönyv, minden, olvasnivaló, jöjjenek, segísenek. Aztán megszűnt a láрма, a gyerekek még öröket is állítottak az utcára, hogy ne zajongjon, aki erre jár, mert bent — könyvtárrendezés folyik! Belőlük lettek az első kis olvasók.

— A gyerekekkel jöttek a mamák, hogy jó lenne szabás-varrás tanfolyamot szervezni! Meg hogy: messzire, Kispestre járnak a kislányokkal, balettezni; nem lesz-e itt balett-tanfolyam? Hát bál lesz-e? Láttuk, meny nyire nem tudnak táncolni a fiatalok, indítottunk táncanfolyamot is. Szakkörök alakultak... Összejöttek a Pesterzsébeti Általános Munkásdalkör szétszéledt tagjai; ismét dalolni keztek, tavaly ünnepelték fennállásuk hatvanadik évfordulóját...

— Mi volt a nehéz mind eközben?

— A fegyelem megteremtése! Amikor valamit rendeztünk, s szétvitték a jegyeket, sok helyen megkérdezték: „Na, és a jegy árában benne van a híríg is?” „Kerületközi” verekedők jártak ide. A csepeliek belekötöttek a kispestiekbe, mert azok — kispes-

ek. Amolyan falusi alvél-felvél vi-
szályok voltak ezek. De: rendezőgárdát
alakítottunk, s valóságos taktikai meg-
beszéléseket tartottunk: hogyan emel-
jük ki a hangadókat, hogyan válasz-
szuk le a szeptet. Akinek kevés volt
a jó szó, azt kitiltottuk. Később csak-
nem mindegyik megszédülve jött
vissza, hogy: „Főnök úr, ne haragud-
jon...” Ha elbeszélgetett velük az
ember, kiderült, hogy valamiféle alacso-
nyabbrendűségi érzés diktálta bennük
az oktanal virtuskodást. Van olyan,
aki annyira megjuhászodott, hogy —
nyelvtanfolyamra is jelentkezett...

— Milyen rendezvényeknek van a
legnagyobb sikerük?

— Az ismeretterjesztő előadásoknak.
Kezdetben hatan-heten jöttek. Ma
már alig férnek az előadóterembe.
Mindenkül hallani akarnak! Jellemző
egy ateista előadássorozat sorsa. Ova-
tosak voltunk, „kényes” kérdés! Hat
előadást terveztünk. Először összejöt-
tek vagy huszonöten. Amikor az elő-
adó hozzászólásra hívta föl a hallga-
tókat, nagy volt a csönd... A sorozat
végére már hetvenre szökkent fel a
résztevők száma. Kérték, folytassuk
a sorozatot. A huszonkettedik előadás
után — mivel már kimerítettük a té-
mát — megszűnt a sorozat. Jöttek
érdeklődni: miért hagytuk abba?! Ne
hagyjuk abba! Ha attól függ, ők szí-
vesen fizetnek is érte!

— Mi a vágya, mint igazgatónak?

— Szeretném, ha mielőbb felépít-
hetnék egy 650 személyes korszerű
színháztermet, jó színpaddal! Miért?
Az a tapasztalatom, hogy bár Budap-
est vagyunk, ez a kerület mégis —
Erzsébet. Innét bejárni színházba nem
mindenki tud. Például a gyermekes
szülők. Hol hagyják este a gyereke-
ket? Aztán: esetleg későn végződik az
előadás, a busz csak 11-ig jár, jöhet-
nek haza a ritka villamoson, másnap
pedig, kora reggel — dolgozni kell

menni! Nagyon jól bevált hát nálunk
a vasárnap délután négy óraker kez-
dő színházi előadások rendje. Hol
a Nemzeti jön, hol a Madách, hol a
Jókai vagy a József Attila Színház.
Apa, anya nézik az előadást, a gyere-
kek azalatt, egy pedagógus veze-
tésével játszanak. Hétre vége az elő-
adásnak, még jól kipihenhetik magu-
kat. Színháztermünk tulajdonképpen
tánc terem, nagygyűlési terem, nem
lejt a színpad felé, nem jók a látási
viszonyok, az akusztika, s a színpad
is szűk. Ezért kellene színházterem!

— Saját színjátszócsoporthoz nincs?

— Volt. Tánc-csoportunk is. Meg-
szűnt. Az a véleményem, hogy a mű-
velődési otthonnak inkább azokat a
tevékenységeit kell fejleszteni, ame-
lyek — nem kaphatók meg a fővárosi
színházaktól. Semmi értelme, hogy
nagy költséggel létrehozzunk egy pro-
dukciót, amire — alig kíváncsiak, hi-
szen a színházban különben látnak! Azt
a pénzt inkább a könyvtár fejlesztésére
fordítjuk!

Nemsokára építkezés indul a Mű-
velődési Ház mögött, a Baross utcára
néző üres telken. Új épületrészekkel
bővül a „Csili” egyebek között egy
ismeretterjesztő előadásokra szánt
nagy teremmel. Mert az érdeklődés
egyre nő. Az emberek mind többen
és mind többre kíváncsiak. Mi min-
denre példaul?

— Nemrégiben közvéleménykutatás-
felét végeztünk — mondja Szita Flórián.
— Érdekes, hogy az idősebbek
arra kíváncsiak, mi lesz mondjuk öt-
ven év múlva, amikor ők már nem
lesznek, de amit gyerekeik még meg-
érnek! A fiatalabbakat meg az fog-
lalkoztatja leginkább: miképpen le-
hetne meghosszabbítani az életet! Úgy
látszik, jó ez a mi világunk, ha minél
tovább szeretnének benne élni az em-
berek! — teszi hozzá mosolyogva.

Szereti az embereket.

D. L.

A legfiatalabb olvasók között — Itt épül a Művelődési Ház új traktusa
(Kotnyek felv.)

